

**Partij voor
de Dieren**

Jaarverslag 2020

Inleiding

Afgelopen jaar was een jaar dat een beroep deed op ons vermogen om te schakelen en te improviseren. Vanaf het moment dat de eerste coronamaatregelen werden aangekondigd waren evenementen, straatacties, opleidingen, lezingen, vergaderingen en congressen niet meer mogelijk in de vorm waarin we gewend waren. In hoog tempo werden online alternatieven bedacht en uitgewerkt, zowel landelijk als in afdelingen en werkgroepen. Daardoor is het gelukt om de partij te laten doorgroeien en om de interactie tussen leden door te laten gaan. Al eind maart was de eerste Kickstartdag online een feit, webinars kwamen in de plaats van lezingen, in juni werd het eerste online congres gehouden en iedereen raakte vertrouwd met online sessies. Het bleek mogelijk en zelfs heel prettig om met mensen uit het hele land bijeenkomsten te organiseren die nu eens geen reistijd van ons vroegen, waardoor de wens om elkaar vaker te spreken kon worden vervuld.

Terwijl de Partij voor de Dieren in de politiek het gelijk over de waarschuwingen voor zoönosen aan haar kant kreeg waren de voorbereidingen voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 in volle gang. Partijleider Esther Ouwehand werkte aan haar boek 'Dieren kunnen de pest krijgen. En dan?' waarin uiteengezet wordt hoe pandemieën ontstaan en hoe we ze in de toekomst kunnen voorkomen door ontbossing, wereldwijd gesleep met dieren en de bio-industrie te stoppen.

Ondertussen werd het verkiezingsprogramma 'Plan B, idealisme is het nieuwe realisme' geschreven, werden de kandidaten voor de Tweede Kamer geselecteerd en werd de verkiezingscampagne voorbereid.

We sloten het jaar af met een derde congres en konden met veel waardering terugkijken op een jaar waarin de partij zich veerkrachtig en toekomstgericht heeft getoond, het ledental richting de 20.000 groeide en meer leden dan ooit deelnamen aan opleidingen en activiteiten.

Evenementen

Plan B in de praktijk

Ter voorbereiding op de Tweede Kamerverkiezingen voor 2021 zijn Kamerleden van de Partij voor de Dieren begin 2020 in gesprek gegaan met de leden. Tijdens de speciale ledenbijeenkomsten Plan B in de praktijk namen de Kamerleden hen mee in hoe verkiezingsprogramma Plan B uitwerkt in de praktijk en hoe je actuele standpunten bepaalt. Met het oog op het actualiseren van het verkiezingsprogramma was er ook volop ruimte voor het stellen van vragen en het geven van input.

Groeiend verzet lezingen Marianne Thieme

Marianne Thieme heeft begin 2020 lezingen gegeven over haar boek 'Groeiend verzet', waarin zij verslag doet van de opkomst van de Partij voor de Dieren, de redenen om de partij op te richten, hoe het is als activist in het parlement en hoe je succesvol kunt zijn door vast te houden aan je idealen. Na haar afscheid van de Tweede Kamer in oktober 2019 heeft zij haar lezingentour voortgezet om zo als partijleider afscheid te kunnen nemen van de leden in het land.

Online events

Veel evenementen moesten afgelast worden, nadat begin maart 2020 ook in Nederland het coronavirus uitbrak. Het was onzeker wanneer we weer samen konden komen bij lezingen, ledendagen, protestacties, etc. Om toch in contact te blijven met de leden zijn evenementen van de Partij voor de Dieren online voortgezet.

Livestream Plan B in de praktijk

Tweede Kamerleden gingen tijdens de online edities van ‘Plan B in de praktijk’ via livestreams in gesprek met leden. De Kamerleden vertelden over hun werk en hoe het eraan toegaat in de Tweede Kamer. Maar het draaide vooral om de kijkers, die mochten via de chat alles vragen. Voordeel van deze livestreams was niet alleen dat er veel meer leden konden deelnemen dan bij de meeste evenementen in zalen, leden vanuit heel Nederland en zelfs van over de hele wereld konden meedoen nu reistijd of vervoer geen belemmering was.

Acties en demonstraties

Ook buiten verkiezingstijd laten we zien dat we er zijn en waar we voor staan: Dat de gevestigde orde niet om de Partij voor de Dieren heen kan. En dat mens, dier, natuur en milieu op ons kunnen rekenen. Als actiep partij in hart en nieren hebben we ook dit jaar actie gevoerd. Vanwege de coronamaatregelen met name online. De Partij voor de Dieren heeft onder andere meegedaan aan online acties tegen klimaatverandering en dierenleed en voor steun aan de LHBTQIA+ community tijdens Pride week.

Nieuwjaarsduik voor het klimaat in Utrecht

Partijleden door het hele land kwamen in actie tegen zwerfvuil tijdens World Cleanup Day

Meldpunt biomassacentrales

Het aantal biomassacentrales in Nederland neemt in snel tempo toe. Op allerlei locaties duiken kleinschalige biomassacentrales op: midden in een woonwijk, naast een zwembad of achter de stallen van een boerderij wordt hout opgestookt. Tijd voor een meldpunt!

In 2020 lanceerde de Partij voor de Dieren een online meldpunt waar omwonenden biomassacentrales die voor overlast zorgen kunnen melden. Zo kan de partij de ontwikkelingen rondom biomassacentrales in de gaten houden.

Esther Ouwehand bij een biomassacentrale in het Westelijk Havengebied in Amsterdam

Opleidingen

Als partij kunnen we niet zonder de inzet van actieve partijleden! Daarom investeren we volop in het opleiden van leden die willen bijdragen aan het laten ontwikkelen en groeien van de partij. Dit jaar is een aantal nieuwe opleidingen gestart. Bij veel van de opleidingen maken we gebruik van ons online opleidingscentrum, dat toegankelijk is voor leden die aan de betreffende opleiding, training of bijeenkomst deelnemen.

Kickstart

Dit jaar werd een nieuwe opleiding gelanceerd: de Kickstart. Met de Kickstart maak je een stevige start als actief lid van de partij, of je talenten en ambities nu liggen op organisatorisch, bestuurlijk of politiek vlak. In de Kickstart maken deelnemers uitgebreid kennis met het gedachtegoed en de manier van politiek bedrijven die onze partij kenmerkt. De Kickstart is de geactualiseerde opvolger van de kaderopleiding.

Jongerenkaderopleiding

Speciaal voor leden onder de dertig jaar was er een jongerenkaderopleiding. Tijdens de jongerenkaderopleiding krijgen actieve leden de kans om hun talenten te ontplooiën. Communiceren, profileren, argumenteren & overtuigen, maar ook politieke vorming en de weg naar een radicaal andere economie kwamen tijdens deze opleiding aan bod.

Leergang Gemeenteraadsleden

In september ging de Leergang Gemeenteraadsleden van start. In deze Leergang kunnen (potentiële) kandidaten voor de gemeenteraad hun politieke talenten ontdekken en ontwikkelen, hun kennis uitbreiden en leren hoe zij onze idealen en manier van expressieve politiek bedrijven kunnen toepassen in de gemeenteraad. De Leergang loopt tot en met april 2021.

Masterclass: Van idealen naar verandering

Een unieke masterclass, verzorgd door Eerste Kamerleden Christine Teunissen en Niko Koffeman. Nieuwe medewerkers en leden met ambitie om de Partij voor de Dieren te vertegenwoordigen werden in kleine groepjes meegenomen door de geschiedenis en beginselen van de partij, en hoorden ook hoe je je idealen omzet in politieke resultaten.

Netwerkbijeenkomst gemeenteraadsleden

Voor deze online netwerkbijeenkomst voor gemeenteraadsleden werd een aantal inhoudelijke onderwerpen uitgelicht en uitgediept. Gericht op kennisuitwisseling, met veel aandacht voor de strategieën en politieke instrumenten die je hierbij kunt inzetten. Ook werden ervaringen uitgewisseld over lokaal invulling geven aan onze kernthema's.

Workshop acties en evenementen

Aan het begin van 2020 zijn op verschillende plekken in het land workshops over het organiseren van acties en evenementen gegeven door het partijbureau. Aan de hand van casussen werd besproken hoe je het organiseren van een actie of evenement voor de Partij voor de Dieren aanpakt.

Workshop afdelingsbesturen

Een aantal afdelingsbesturen heeft in 2020 een workshop gevolgd. Tijdens deze workshop wordt onderzocht wat er nodig is voor een prettige en goed functionerende afdeling. Op de agenda onder meer de verschillende verantwoordelijkheden binnen het afdelingsbestuur en hoe die op een goede manier ingevuld kunnen worden, evenals de samenwerking tussen de verschillende onderdelen van de partij.

Workshop penningmeesters

Voor het penningmeesterschap van de afdelingen maken we gebruik van een aantal vaste formats en werkwijzen. Penningmeesters hebben hier een workshop over gevolgd, ondersteund met materiaal in de online leeromgeving.

Congressen

In 2020 zijn drie congressen voor de leden georganiseerd. Het eerste congres in januari kon nog op locatie plaatsvinden, de twee congressen daarna werden online gehouden. Vanwege de coronamaatregelen was het niet toegestaan om met grote groepen mensen bij elkaar te komen.

Op 26 januari in de RAI in Amsterdam werd afscheid genomen van Marianne Thieme die in oktober 2019 stopte als partijleider en fractievoorzitter in de Tweede Kamer. Tweede Kamerfractievoorzitter en partijleider Esther Ouwehand maakte aan het einde van dit congres bekend zich beschikbaar te stellen als lijsttrekker voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021.

Esther Ouwehand

Marianne Thieme

Eind juni vond het Partij voor de Dieren congres voor het eerst online plaats. Leden hebben op 27 juni meegekeken met online presentaties en video's. Ruud van der Velden is op dit online congres door de leden gekozen als nieuwe partijvoorzitter. Ruud was daarvoor al interim-voorzitter en is sinds 2018 gemeenteraadslid in Rotterdam.

Het derde congres van het jaar stond in het teken van de Tweede Kamerverkiezingen in 2021. Het online congres duurde voor het eerst twee dagen. Op 12 december hebben de leden van gedachten gewisseld over amendementen op het verkiezingsprogramma. Vervolgens zijn enkele dagen na het congres het verkiezingsprogramma en de kandidatenlijst door de leden via online stemmingen vastgesteld. Ook zijn er twee bestuursleden toegetreten tot het partijbestuur. Bart Killestijn en Marnix van der Werf werden op dit congres beiden door de leden gekozen als algemeen bestuurslid. Dat betekent dat het partijbestuur is uitgebreid naar in totaal zeven bestuursleden.

Esther Ouwehand op het online congres in december

Afdelingen en werkgroepen

Enthousiaste vrijwilligers die zich inzetten om de Partij voor de Dieren groter te maken zijn een belangrijk onderdeel van de partij. In alle provincies zijn leden actief in afdelingen of werkgroepen. In verkiezingstijd voeren zij campagne. Ook daarbuiten organiseren zij regelmatig acties en evenementen, zoals lezingen, workshops, filmavonden of zwerfvuil opruimacties, om de Partij voor de Dieren nog meer bekendheid te geven en onze idealen uit te dragen.

Er zijn in totaal acht afdelingen met een gekozen afdelingsbestuur: Drenthe, Friesland, Gelderland, Groningen, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Onder deze afdelingen vallen meerdere lokale werkgroepen. In de vier provincies zonder afdeling is een provinciale werkgroep actief: Flevoland, Limburg, Overijssel en Zeeland.

Partijbureau

In 2020 heeft het partijbureau verschillende acties en activiteiten voor leden georganiseerd. Voor het grootste deel online. Voorbeelden hiervan zijn de al genoemde vragenuurtjes met Kamerleden via livestreams, de lezingen van Marianne Thieme aan het begin van het jaar, de ledencongressen en het opleiden van nieuw en bekend talent.

Medewerkers van het partijbureau hebben in 2020 weer vele duizenden telefoontjes, e-mails, brieven en vragen via social media zoals Facebook, Twitter, Instagram, YouTube en WhatsApp afgehandeld. Social media is een belangrijk communicatiemiddel voor de Partij voor de Dieren: via de social mediakanalen staat de partij dagelijks in contact met leden en potentiële kiezers. Ook wordt via social media nieuws, video's en campagnes die exclusief voor social media gemaakt zijn verspreid.

Het partijbureau zorgt verder voor allerlei ondersteunende zaken, zoals de website, organisatie van congressen, organisatie van opleidingen, de nieuwsbrieven en de brandportal waar fracties en afdelingen afbeeldingen voor social media volgens de huisstijl kunnen maken. Maar ook alle promotiematerialen zoals spandoeken, Groeiend Verzet krantjes en flyers worden door het partijbureau verzorgd. In verkiezingstijd is het partijbureau dan ook verantwoordelijk voor alles rondom de campagne.

Daarnaast houdt het partijbureau zich bezig met ledenservice, ledenwerving en ledenadministratie. De jaarlijkse contributies van onze leden zijn van groot belang voor veel van de activiteiten van de partij: hoe meer middelen, hoe meer we kunnen doen.

Partijbestuur

Het bestuur van de Partij voor de Dieren bestond in 2020 uit:

Ruud van der Velden (interim-voorzitter tot 27 juni, daarna voorzitter)

Elze Boshart (secretaris)

Gerard Kuipers (penningmeester)

Floriske van Leeuwen (algemeen bestuurslid)

Marjolein Heesters (algemeen bestuurslid)

Lia van Dijk (tot medio 2020 algemeen bestuurslid)

Bart Killestijn (algemeen bestuurslid sinds 16 december)

Marnix van der Werf (algemeen bestuurslid sinds 16 december)

Bestuursleden beheren diverse portefeuilles, zoals Opleidingen en Afdelingen en Werkgroepen. Daarnaast hebben zij projecten onder zich, bijvoorbeeld de vernieuwing van de werkwijze rondom gemeenteraadsverkiezingen, diversiteitsbeleid en integriteitsbeleid. Het partijbestuur is verantwoordelijk voor de organisatie van congressen en voor de totstandkoming van verkiezingsprogramma's, kandidatenlijsten en verkiezingscampagnes en draagt daaraan actief bij.

Volksvertegenwoordigers

Als eerste politieke partij die de gehele planeet en ál haar bewoners centraal stelt en daarmee af wil van het menscentrale denken en het achterhaalde idee dat economische groei alle problemen op kan lossen, zetten onze volksvertegenwoordigers maatregelen voor een betere wereld voor mens, dier, natuur en milieu nadrukkelijk op de politieke agenda. Zij zetten zich in voor de waarden die er écht toe doen: mededogen, duurzaamheid, persoonlijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid.

Daarbij maken onze volksvertegenwoordigers ruimschoots gebruik van de middelen die zij ter beschikking hebben: ze dienen moties in, stellen vragen, voeren debatten en schrijven voorstellen. Ze agenderen wat belangrijk is en laten hun stem duidelijk horen. Maar ook buiten de Kamers, Staten, Raden en waterschappen zijn ze actief door mee te doen aan acties, evenementen en door campagne te voeren.

Hieronder een greep uit de werkzaamheden van onze volksvertegenwoordigers. Voor een meer volledig beeld verwijzen we ook graag naar onze website, waar elke fractie te vinden is, evenals een overzicht van de successen in 2020.

Tweede Kamer

Esther Ouwehand werd op 18 juni door het partijbestuur voorgedragen als lijsttrekker voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2021. Tijdens het verkiezingscongres in december werd zij ook door de partijleden gekozen als lijsttrekker.

De coronapandemie legde veel zaken bloot die de Partij voor de Dieren al langer aan de kaak stelt. Verschillende moties van de Partij voor de Dieren vonden nu gehoor in de Tweede Kamer en werden aangenomen door een grote meerderheid. Nadat het coronavirus uitbrak op tientallen nertsenfokkerijen, werd het naast moreel verwerpelijk simpelweg onhoudbaar om nertsenfokkers door te laten fokken. Het vormde een groot gevaar voor de volksgezondheid. Na maanden strijden in de Tweede Kamer volgde in juni de grote doorbraak: een fokverbod voor nertsen! In november werd nog een voorstel van de Partij voor de Dieren aangenomen waarbij het kabinet zich sterk moet maken voor een importverbod op bont en bontproducten.

Tweede Kamerfractie, v.l.n.r. Frank Wassenberg, Lammert van Raan, Esther Ouwehand, Eva van Esch

Daarnaast werd in februari, aan het begin van de coronapandemie, de motie van de Partij voor de Dieren om de handel in wilde dieren op de agenda van de volgende WHO-vergadering te zetten door de gehele Tweede Kamer gesteund. Dit is de opmaat naar een Europees importverbod op wilde dieren. In mei konden we spreken van een historische overwinning. Niet langer is de minister van Landbouw, maar de minister van Volksgezondheid eindverantwoordelijk bij de preventie en bestrijding van dierziekten die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid. De motie van de Partij voor de Dieren werd door een overgrote meerderheid van de Tweede Kamer gesteund. In juni bleek dat de Partij voor de Dieren de Tweede Kamer echt wakker had geschud. Aan het begin van de coronacrisis werden vaak nog de wenkbrauwen gefronst als de partij wees op de risico's van zoönosen en dat ook onze eigen veehouderij een tikkende tijdbom is. Maar nu moest de regering voor het einde van het jaar met een plan van aanpak komen om het risico op het ontstaan van zoönosen aanzienlijk te verkleinen. Ook buiten corona zijn er mooie successen behaald dit jaar. Het Mercosur-verdrag, het handelsverdrag tussen de EU en de Zuid-Amerikaanse Mercosur-landen, gaat door onze inzet van tafel. Daarnaast moet de Nederlandse regering dankzij aangenomen moties van de Partij voor de Dieren zich actief verzetten tegen Europese vlees- en vispromoties.

Tenslotte heeft de Partij voor de Dieren in december een initiatiefnota ingediend over het strafbaar stellen van ecocide, oftewel grootschalige beschadiging of vernietiging van ecosystemen.

Eerste Kamer

De Eerste Kamerfractie van de Partij voor de Dieren bestond in 2020 naast fractievoorzitter Niko Koffeman uit Peter Nicolaï en Christine Teunissen.

Als een wet in de Tweede Kamer is aangenomen, is de Eerste Kamer de volgende plek in het wetgevingstraject waar de wet wordt behandeld. In de Eerste Kamer kan een wet niet meer gewijzigd worden, alleen aangenomen of verworpen. Ook in 2020 heeft de Partij voor de Dieren in de Eerste Kamer invloed uitgeoefend op het politieke debat door bijdragen, Kamervragen en moties.

Partij voor de Dieren-senator Peter Nicolaï diende in maart een motie in om verantwoordelijkheid voor het slavernijverleden te nemen, o.a. door in Nederland bij wet vast te leggen dat de slavernij en de slavenhandel die in het verleden heeft plaatsgevonden als een misdaad tegen de menselijkheid moet worden aangemerkt. Het kabinet is tegemoetgekomen aan de motie.

Naast het reguliere werk in de Eerste Kamer, namen de senatoren deel aan debatavonden, gaven zij lezingen en workshops, en waren zij regelmatig te vinden in de media (radio, tv, krant).

Eerste Kamerfractie, v.l.n.r. Christine Teunissen, Niko Koffeman, Peter Nicolaï

Provinciale Staten

2020 was een succesvol jaar in de Provinciale Staten. Veel provincies hebben zich hard gemaakt tegen de jacht. In Flevoland heeft de rechter de jacht op gezonde edelherten in de Oostvaardersplassen verboden, mede dankzij de Partij voor de Dieren. De Utrechtse Statenfractie heeft ervoor gezorgd dat de knobbelzwanen voorlopig niet mogen worden afgeschoten. Statenfractie Zuid-Holland boekte winst voor de boerenlandvogels. Ook in de provincies Groningen, Drenthe, Friesland en Gelderland streden de Partij voor de Dieren-fracties tegen de jacht en de fractie Noord-Holland kwam zelfs in actie met een Red-team! #REDhetdamhert.

Statenfractie Noord-Brabant heeft ervoor gezorgd dat de provincie rekening gaat houden met de dassen bij de herinrichting van de N282. Ook boekte fractie Noord-Brabant mooie successen tijdens de begrotingsbehandeling. Er gaat meer geld naar eiwittransitie en elektrisch rijden én er komt steun en bescherming voor dieren in het wild.

In Groningen bleek het verzet tegen de bomenkap succesvol en in Zeeland werd door de Statenfractie opgeroepen tot een stevige aanpak van overlast door houtstook.

In Limburg werd een mooi PvdD-amendement aangenomen: 4 ton voor LHBTIQA-acceptatie in de provincie. Ook kreeg de Limburgse fractie het voor elkaar dat het nodeloos kappen van lanen verleden tijd is.

In Overijssel werd het voorstel van de Partij voor de Dieren voor coronasteun aan natuurgebieden unaniem aangenomen. In Noord-Holland kregen de opvangcentra van wilde dieren ook meer coronahulp dankzij een breed gedragen motie van de Partij voor de Dieren.

Gemeenteraden

In meerdere gemeentes zijn successen geboekt op het gebied van vuurwerk. De parken en kinderboerderijen in Rotterdam zijn het hele jaar vuurwerkvrij. Op initiatief van de Partij voor de Dieren geldt er een totaalverbod op het afsteken van consumentenvuurwerk in Amsterdam. Ook de gemeenten Arnhem en Leeuwarden zijn vrij van particulier vuurwerk.

Gemeentes worden steeds groener, mede dankzij de Partij voor de Dieren. In Leiden zijn voorstellen aangenomen voor het vergroenen van schoolpleinen en het aanleggen van groene gevels. In Gouda kregen bushokjes sedumdaken. Deze zijn goed voor bijen en vlinders en het filteren van fijnstof uit de lucht. Partij voor de Dieren Utrecht zorgde voor een groener Neude, Den Haag redde de stadstuin en in Zaanstad zijn 40 populieren gered van het kappen. In Groningen werd onderzocht of een plukbos met noten- en fruitbomen op de locatie van het voormalige hertenkamp mogelijk is.

Uiteraard streden onze gemeenteraadsleden voor beter dierenwelzijn, en met succes! In Almere zijn ruim 80 lammetjes gered van de slacht. In Apeldoorn was de gemeente bereid in gesprek te gaan met intensieve veehouders over natuur-inclusieve kringloop veehouderij. De gemeente Amsterdam maakte een einde aan de inzet van dieren als reclameobject op straat. In Buren streed de Partij voor de Dieren tegen de herbouw van de afgebrande varkensflat Knorhof en in Heerlen geldt nu een jachtverbod. Ook in Pijnacker-Nootdorp werden goede stappen gezet om dierenwelzijn te verbeteren. Zo krijgen de wildopvangen in Delft en Den Haag nu een financiële vergoeding voor de opvang van zieke en gewonde wilde dieren, die vanuit Pijnacker-Nootdorp daar worden opgevangen. In Den Haag sloegen organisaties de handen ineen om samen te werken tegen dierenmishandeling.

In Nijmegen zijn vanaf dit jaar biomassacentrales verboden in de stad. Het oplaten van ballonnen en confetti in de openbare ruimte zijn dankzij de Partij voor de Dieren verboden in Gouda. Haagse ambtenaren gaan voortaan met de trein naar Londen en de gemeenteraad heeft zich uitgesproken tegen de groei van Rotterdam The Hague Airport.

In Alkmaar kwam goed nieuws voor studenten met een handicap. De studietoelage gaat flink omhoog. Tot slot werd Ruud van der Velden, gemeenteraadslid in Rotterdam en voorzitter van het partijbestuur, verkozen tot Rotterdamse politicus van het jaar!

Waterschappen

In de waterschappen heeft de Partij voor de Dieren zich dit jaar ook weer ingezet tegen verdroging van natuurgebieden, tegen de wrede en dure muskusrattensjacht en tegen vermaak met dieren zoals hengelen en viswedstrijden. Maar ook voor schoner water, een schonere bodem, visveilige gemalen, diervriendelijke oevers en vergroening en andere thema's uit Plan B.

Waterschap de Brabantse Delta heeft zich dit jaar hard gemaakt voor diervriendelijke oevers en heeft hier mooie successen behaald. De mogelijkheden om Fauna Uittreedplaatsen (FUP's) toe te passen gaan serieus meegenomen worden bij de werkzaamheden in de Bredase singels. Met FUP's kunnen jonge watervogels geholpen worden om uit het water op de oever te komen. In Wetterskip Fryslân is het voorstel van onze fractie voor een snellere aanpak van verdroging in natuurgebieden aangenomen. Carnivoor? Geef het door! Vegetarisch voedsel is voortaan de standaard in waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Europees Parlement

PvdD-Europarlementariër Anja Hazekamp is dit jaar benoemd tot ondervoorzitter voor de parlementaire enquête naar ernstige en structurele misstanden bij diertransporten. De Partij voor de Dieren wil kortere transporttijd, verbod op export naar derde landen en geen vervoer meer van pasgeboren kalfjes.

De Partij voor de Dieren heeft er in het Europees Parlement mede voor gezorgd dat er een Europese chipplicht komt voor katten om afschot van zwerfdieren te voorkomen en dat het veggieburger-verbod van tafel is. Ook is een nieuwe toelating van landbouwgif epoxiconazool van de baan en verbod de EU eindelijk het bijengif thiacloprid, na een tien jaar durende strijd door de Partij voor de Dieren in Brussel. Een meerderheid van de milieuc commissie van het Europees Parlement steunde de oproep van de Partij voor de Dieren om zich tegen het toenemende gebruik van biomassa als zogenaamd 'duurzame' energie te keren. De Europese regels voor hernieuwbare energie moeten fundamenteel worden herzien.

Verder is Anja Hazekamp rapporteur op de Europese 'van boer tot bord'-strategie.

Europarlementariër Anja Hazekamp bij een klimaatdemonstratie in Brussel, begin 2020

Tot slot

2020 was het jaar waarin de Partij voor de Dieren in de politiek het gelijk over de waarschuwingen voor zoönosen aan haar kant kreeg, waarin veel veranderde en anders moest, maar waarin de strijd voor dieren, natuur en milieu onverminderd werd voortgezet. Dit is gelukt dankzij de inzet, het improvisatietalent en de betrokkenheid van onze afdelingsbesturen, werkgroepen, medewerkers, volksvertegenwoordigers en honderden actieve leden.

*Partijbestuur Partij voor de Dieren,
mei 2021*